

مرکز آموزشی درمانی شهید مطهری ارومیه

سل

دکتر محمد صلواتی زاده

فوق تخصص ریه اطفال

منبع: پرستاری کودکان وونگ

پرستاری داخلی جراحی برنتر سودا

بیمایهای عفونی

سل چیست ؟

بیماری سل یکی از قدیمی ترین بیماری‌های شناخته شده بشر می باشد که سابقه آن به مصر باستان برمی گردد این بیماری عفونی ناشی از میکروب سل است که اکثر اوقات را مبتلایان می سازد که اصطلاحاً (سل ریه) می گویند . همچنین بیماری غدد لنفاوی ، سل می تواند به جز ریه ها ستون مهره ها دستگاه گوارش و کلیه ها و سایر قسمت های بدن را نیز درگیر نماید که در این صورت (سل خارج ریه) نامیده می شود .

بیماری سل چگونه به کودکان منتقل میشود؟

میکروب سل به صورت ذرات ریز از طریق سرفه ، عطسه ، صحبت و کلی خنده ، توسط فردی که مبتلا به سل ریه ای است در هوا پخش می شود .

این ذرات میکروبی بسیار کوچک هستند و در هوای موجود در فضای بسته برای مدت طولانی به طور معلق باقی می ماند . کودکانی که در تماس نزدیک با فرد مبتلا به سل ریه ای هستند توسط میکروب سل آلوده می شوند . انتقال بیماری سل به عوامل مختلفی از قبیل : مدت زمان تماس ، تعداد میکروب سل و وضعیت تغذیه ای کودک بستگی دارد . سوء تغذیه کودک در سنین اولیه کودکی ، مکانهای پر از ازدحام و کوچک ، بهتر این شرایط برای تسهیل انتقال عفونت به کودکان می باشد .

آلی تمامی کودکانی که با میکروب سل آلوده شده اند به این بیماری مبتلا می شوند؟

ورود میکروب سل به ریه ها مساوی با ابتلا به سل نیست . در این حالت سیستم ایمنی کودک در برابر میکروب دفاع کرده و میکروب را غیر فعال می سازد . کودک آلوده به میکروب سل کاملاً سالم می باشد و بدون علائم بیماری است . رادیوگرافی ریه ها طبیعی است و تنها یافته مثبت شدن تست پوستی سل (تست توبرکولین) می باشد .

آلی سل کودکان مسری است ؟

کودکان در اکثر موارد مبتلا به سل ریحی خلط منفی هستند که قابل سراحت نمی باشد. میزان میکروب سل در خلط کودکان کم بوده و اصطلاحاً سل کودکان را سل کم باس سل می نامند. از طرفی کودکان به مریضان بیشتر از بالغین مبتلا به سل خارج ریحی می شوند که این نوع سل در اغلب موارد مسری نمی باشد.

علائم و نشانه های سل کودکان

بیماری سل در کودکان معمولاً بدون علامت است. گاهی علائم غیری اختصاصی از قبیل تب، کاهش وزن و تعریق وجود دارد. هرچه سن کودک کمتر باشد. علائم بیماری سل خفیف تر و غیری اختصاصی تر می باشد. در سنین نوجوانی علائم بیماری سل مشابه بالغین به صورت سرفه های مزمن خلط دار، کاهش وزن و تب و تعریق شبانه است. نشانه های سل خارج ریحی بستگی به عضو درگیر دارد که در اکثر موارد در کودکان به صورت بزرگتر شدن غدد لنفاوی گردنی است

تشخیص سل در کودکان

با توجه به اینکه کودکان مبتلا به سل اکثراً بدون علامت می باشند و سل ریحی در آنها از نوع کم باس سل است و از طرفی جدا کردن میکروب سل در کودکان بس و مشکلی می باشد، تشخیص سل در کودکان مشکل است. گرفتن سابقه خانوادگی ابتلا به سل در خانواده اهمیت زیادی دارد.

با توجه به اینکه منبع انتقال میکروب سل به کودکان، ابتلا فرد به سل ریحی خلط مثبت می باشد، بررسی کلیه کودکانی که در تماس نزدیک با بهاران قرار دارند ضروری است. بررسی های دیگری شامل: رادیوگرافی ریه ها، تست پوستی سل، آزمایش خلط کلسیسه معده در سه نوبت از نظر میکروب سل پس از هشت ساعت ناشتایی و معاینه بالینی دقیق توسط پزشک است.

درمان سل کودکان چگونه است ؟

درمان سل کودکان مشابه سل بالغین است. درمان شامل استفاده از درمانی را درمان دارویی کوتاه مدت سل می نامند. داروها شامل: قرص ایزونیاژید، قطره کلپسول ریفاپین، قرص اتامبوتول و قرص بیزازینامید است.

داروها روزانه و صبح ناشتا توسط کودک مصرف می شود. طول مدت درمان به طور معمول ۶ ماه است و معاینه بالینی کودکان ماهیانه توسط پزشک با بیخ صورت گیرد.

نحوه پیشگیری سل در کودکان

کودکاری که در تماس نزدیکی با فرد مبتلا به سل ریحی قرار ماه به عنوان ۹ دارند با بیستی از قرص ایزونیاژید به مدت پیشگیری استفاده نمایند. تزریق واکسن ب.ت.ژ در دوره نوزادی از فرمهای پیشرفته سل از قبیل سل مغزی و سل منتشر جلوگیری می کند. در نهایت موثرترین برنامه جهت پیشگیری از بیماری سل در کودکان، درمان کوتاه مدت سل ریحی و نظارت مستقیم بالغین مبتلا به بیماری سل می باشد

زمان پذیرش بیمار لطفاً از مسئول بخش یا مسئول شیفت در مورد نحوه تهیه غذا برای همراه بیمار با قیمت مناسب توضیحات لازم اخذ شود.

اگر بعد از ترخیص نیاز به مشاوره تلفنی داشتید با شماره های ذیل تماس بگیرید.

کارشناس آموزش: ۰۴۴۳۱۹۷۷۳۳۰

شماره داخلی بخش:

آدرس پست الکترونیک:

motahari-h-urm@umsu.ac.ir

**توجه: مادر گرامی کودکان به علت سن پایین در معرض سقوط از تخت می باشند که عوارض جبران ناپذیر دارد. خواهشمند است مراقب سقوط کودک از تخت باشید.